

Protokoll

Fra møte i faggruppen for genmodifiserte organismer

Dato: 13.10.2014, kl 10-16

Sted: Lovisenberggt. 8, Hjørnevillaen, VKM

Møteleder: Åshild K. Andreassen

Deltakere

Fra faggruppen for genmodifiserte organismer:

Åshild K. Andreassen (leder i faggruppen, møteleder), Per Brandtzæg, Knut Helkås Dahl, Hilde-Gunn Hoen-Sorteberg, Olavi Junntila, Richard Meadow, Kåre Magne Nielsen, Monica Sanden

Forfall:

Knut Tomas Dalen

Fra Mattilsynet, Seksjon planter, økologi og GM:

Solbjørg Hogstad

Fra VKMs sekretariat:

Arne Mikalsen, Ville Erling Sipinen, Rose Vikse, Lars E. Hanssen (fra kl. 12) og Merethe Aasmo Finne (ref.)

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Faggruppens leder, Åshild K. Andreassen, ønsket velkommen til møtet i VKMs faggruppe for genmodifiserte organismer, FG3. Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte at de hadde mulige interessekonflikter i sakene som skulle behandles på møtet.

2. Godkjenning av møte-innkallelse og dagsorden

Møteinnkalling og utkast til dagsorden ble godkjent utan merknader.

3. Saker fra møte i Hovedkomiteen

Det ble referert kort fra møte i Hovedkomiteen 25. september 2014. VKM er bedt av Mattilsynet om å oppdatere nytte- risikovurderingen "Et helhetssyn på fisk og sjømat i norsk kosthold" fra 2006. Mattilsynet ber VKM vurdere om ny kunnskap om innholdet av enkelte

nærings- og fremmedstoffer i fiskefôr, fisk og sjømat, samt hvor mye fisk vi spiser, endrer konklusjonene i rapporten fra 2006. Faglig leder av arbeidsgruppen ga en orientering om status for arbeidet. Utkast til oppdatert nytte- og risikovurdering sendes på høring i tre av faggruppene og gjennomgås av interne referere før endelig godkjenning. Nytte- risikovurderingen skal etter planen være klar for publisering før jul. Det var et ønske fra FG3 om at innspill på aspekter knyttet til GMO og fiskefôr blir inkludert i rapporten, og også blir et tema på årsplanen for faggruppen i 2015.

Det ble videre orientert om at det skal utarbeides en ny strategiplan for VKM for perioden 2015-2018. En prosjektgruppe med medlemmer fra Hovedkomiteen og ansatte i sekretariatet er nedsatt for å utarbeide et forslag til ny strategi. Utkastet til strategiplan vil bli sendt på høring i faggruppene, Hovedkomiteen, VKMs sekretariat og oppdragsgivere i perioden desember til januar.

4. Orienteringer/administrative saker

Nestleder FG6. Hilde-Gunn Hoen Sorteberg ble valgt til ny nestleder i faggruppen for GMO.

Nye prosjekter. Oppstart av de planlagte prosjektene «Systematiske litteratursøk» og «Terminologi og usikkerhet i risikovurderingene» utsettes til det pågående slutføringsoppdraget er avsluttet.

Status nye oppdrag fra Miljødirektoratet. Klima- og miljødepartementet offentliggjorde i mars 2014 at Miljødirektoratet vil legge flere miljørisikovurderinger til Vitenskapskomiteen for mattrygghet. Dette innebærer at VKM, i en prøveperiode på to år, skal utføre miljørisikovurderinger og andre vitenskapelige vurderinger knyttet til mikroorganismer, fremmede arter og avtaleverket som regulerer handel med truede arter (CITES). Miljødirektoratet og VKM hadde et møte i juni hvor omfanget av nye oppdragene ble nærmere diskutert. Det er foreløpig ikke klart når VKM kan starte opp dette arbeidet.

Forskningsdagene 2014. Det ble informert om at VKM har deltatt på forskningstorgene i Oslo og Tromsø 19. og 20. september.

5. Saker behandlet på møtet

Slutføringsoppdrag fra Miljødirektoratet og Mattilsynet

Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert soya 40-3-2 (EFSA/GMO/RX/40-3-2)
Den genmodifiserte, glyfosattolerante soyalinjen 40-3-2 fra Monsanto ble første gang godkjent til import, videreforedling og til bruk som mat og fôr under EUs tidligere utsettingsdirektiv 90/220/EEC i 1996. Godkjenningen utløp i april 2007, og en fornyet

godkjenning av mat- og fôrprodukter som inneholder, består av eller er produsert fra soyalinjen ble gitt i februar 2012. Soya 40-3-2 ble første gang vurdert av VKMs faggruppe for GMO i 2007 med hensyn på mulig helserisiko.

Basert på en gjennomgang av tilgjengelig litteratur konkluderer faggruppen med at soyalinjen er ernæringsmessig, morfologisk og agronomisk vesentlig lik dens konvensjonelle motpart, samt konvensjonelt foredlete sorter. Subkroniske fôringsstudier utført på rotter, samt helmatsstudier på broiler, vaktler, kyr, gris, pattegris, malle og atlantehavslaks har ikke indikert helseskadelige effekter av soya 40-3-2. CP4 EPSPS-proteinet, som uttrykkes i soyalinjen, viser ingen likhetstrekk med kjente toksiner eller allergener, og er heller ikke rapporterte å ha forårsaket IgE-medierte allergiske reaksjoner. Faggruppen vurderer at det er usannsynlig at proteinet vil resultere i en toksisk eller allergen effekt.

Basert på en gjennomgang av tilgjengelige data konkluderer faggruppen videre med at genmodifiseringen av soya 40-3-2 ikke har medført endringer i egenskaper knyttet til overlevelse, oppformering eller spredning sammenlignet med konvensjonell soya, og det er ingen indikasjoner på økt sannsynlighet for etablering av ferale soyaplanter fra utilsiktet frøspill av soyalinjen. Soya dyrkes ikke i Norge, og arten har ikke viltvoksende populasjoner eller nærstående arter utenfor dyrking i Europa. Det er derfor ikke risiko for utkryssing med dyrkede sorter eller ville planter i Norge.

Ut i fra dagens kunnskap konkluderer derfor faggruppen at soya 40-3-2, ved forskreven bruk, er like trygg som dens konvensjonelle motpart og andre konvensjonelle soyasorter. Likeledes finner faggruppen at den omsøkte bruken av soya 40-3-2, ikke vil medføre noen miljørisiko i Norge.

Vedtak

Sekretariatet ferdigstiller helse- og miljørisikovurderingen av soya 40-3-2 i tråd med innspillene som kom fram på møtet, og sender dokumentet på ny høring i faggruppen før publisering.

6. Saker som har vært behandlet i faggruppen siden siste møtet

- EFSA/GMO/CZ/2005/27 – Genetically modified maize MON 88017 for food uses under Regulation (EC) No 1829/2003.
- EFSA/GMO/CZ/2006/33 – Genetically modified maize MON 88017 x MON810 for food uses under Regulation (EC) No 1829/2003

- EFSA/GMO/NL/2007/39 - Genetically modified maize MON 89034 x MON 88017 for import, processing, food and feed uses under Regulation (EC) No 1829/2003.
- EFSA/GMO/NL/2007/38 - Genetically modified maize MON 89034 x NK603 for import, processing, food and feed uses under Regulation (EC) No 1829/2003.

7. Nye saker til behandling i faggruppen

Sekretariatet orienterte om at følgende tre søknader fra Miljødirektoratets og Mattilsynets slutføringsoppdrag skal behandles på neste møte i faggruppen:

- EFSA/GMO/NL/2005/18 – Genetically modified soybean A2704-12 for import, processing, food and feed uses under Regulation (EC) No 1829/2003
- EFSA/GMO/NL/2006/36 – Genetically modified soybean MON 89788 for import, processing, food and feed uses under Regulation (EC) No 1829/2003
- EFSA/GMO/NL/2008/52 – Genetically modified soybean A5547-127 for import, processing, food and feed uses under Regulation (EC) No 1829/2003

8. Saker som har blitt ferdigstilt og publisert siden siste møtet i faggruppen

- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais 1507 (C/ES/01/01, C/NL/00/10, EFSA/GMO/NL/2004/02) til import, prosessering, mat og fôr under forordning (EF) nr. 1829/2003. Publisert 15.8.2014
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais NK603 x MON810 (EFSA/GMO/UK/2004/01) til import, prosessering, mat og fôr under forordning (EF) nr. 1829/2003. Publisert 3.10.2014
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais MON 89034 (EFSA/GMO/ NL/ 2007/ 37) til import, prosessering, mat og fôr under forordning (EF) nr. 1829/2003. Planlagt publisering 17.10.2014
- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais T25 (EFSA/GMO/NL/2007/46 og EFSA/GMO/RX/T25) til import, prosessering, mat og fôr under forordning (EF) nr. 1829/2003. Planlagt publisering 17.10.2014.

- Helse- og miljørisikovurdering av genmodifisert mais 59122 (EFSA/GMO/NL/2005/12) til import, prosessering, mat og fôr under forordning (EF) nr. 1829/2003. Planlagt publisering 17.10.2014.

9. Nye opinions fra EFSA, respons på norske innspill

Saken utgikk på grunn av mangel på tid.

10. Orienteringer fra Mattilsynet og Miljødirektoratet

Solbjørg Hogstad, Mattilsynet orienterte kort fra møter i EUs faste komité for genmodifisert mat og fôr og miljørisiko («GM SCFCAH»). I den forbindelse understreket Hogstad betydningen av VKMs vurderinger av EFSAs endelige risikovurderinger og kommentar på norske høringsinnspill for Mattilsynets arbeid i EUs arbeidsgrupper.

11. Saker til Hovedkomiteen

Ingen saker under dette agendapunktet.

12. Møter av felles interesse

Kåre Magne Nielsen orienterte fra arbeidet i EFSAs GMO-panel. Nielsen viste spesielt til panelets diskusjoner rundt usikkerhetsanalyser av GMOer med stablede egenskaper, såkalte "stacked events", og utfordringene knyttet til valg av komparator for komparative vurderinger av slike stacker der en konvensjonell, nær-isogen kontroll ikke er tilgjengelig.

Hilde-Gunn Hoen-Sorteberg fortalte fra Bioteknologirådets møte på NMBU, der Charles Arntzen, en av verdens ledende forskere innen vaksineutvikling og mannen bak teknologien som benyttes i ebolamedisinen ZMapp, foredro.

13. Nytt fra sekretariatet

Prosjektbasert arbeid i VKM.

VKMs administrasjonssjef, Gisle Solstad, orienterte faggruppen om hvordan og hvorfor VKM jobber prosjektbasert.

Universell utforming og ny mal.

Inger Therese Laugsand Lillegaard, sekretariatets seniorrådgiver på eksponeringsberegninger, presenterte VKMs nye mal for risikovurderinger. Alle VKMs vurderinger skal nå være universelt utformet, noe som medfører endringer knyttet til presentasjon av resultater. Det er utarbeidet en teknisk veileder og en skriveveileder til den nye rapportmalen. Lillegaard orienterte også faggruppen om retningslinjer for forfatterskap og kreditering i VKMs risikovurderinger, vedtatt av Hovedkomiteen i mars 2014.

Rutiner for kommunikasjon

VKMs senior kommunikasjonsrådgiver, Astrid Tvedt, orienterte om rutiner for kommunikasjon i VKM og hva sekretariatet kan bistå med i forbindelse med arbeidsprosessen og publiseringen av VKMs uttalelser. Tvedt minnet medlemmene om alltid å kontakte sekretariatet ved pressehenvendelser, ikke ta intervjuet på sparket og å be om sitatsjekk.

14. Eventuelt

Ingen saker under dette agendapunktet.

15. Nye møtedatoer

Neste møte i faggruppen blir mandag 8. desember.